

Економіка

УДК 336.647

Антипенко Надія Василівна

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів, обліку та оподаткування
Національний авіаційний університет*

Antypenko Nadiia

*Doctor of Economics, Professor,
Professor of the Department of Finance, Accounting and Taxation
National Aviation University
ORCID: 0000-0003-4132-4709*

Шубіна Ірина Олександрівна

*студент
Національного авіаційного університету*

Shubina Iryna

*Student of the
National Aviation University
ORCID: 0000-0003-4941-483X*

Заяць Юлія Анатоліївна

*студент
Національного авіаційного університету*

Zaiats Yuliia

*Student of the
National Aviation University
ORCID: 0000-0003-1512-2943*

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ УКРАЇНИ

ANALYSIS OF MANAGEMENT EFFICIENCY OF FINANCIAL MANAGEMENT OF INSURANCE COMPANIES OF UKRAINE

Анотація. Мета статті полягає у визначенні основних принципів ефективності управління фінансовою діяльністю страхових компаній. Для початку нами було досліджено основні тенденції на страховому ринку України та визначено кількість компаній та їх динаміку впродовж останніх кількох років. Також було проаналізовано основні показники діяльності компаній та досліджено, що пандемія Коронавірусу негативно вплинула на їхню діяльність. Як один із шляхів покращення фінансових показників страхової компанії нами запропоновано використання інформаційних технологій в наданні страхових послуг. Саме інформаційні технології є основним драйвером сьогодення, та їх використання в діяльності страхової компанії зможе не тільки покращити її імідж, але й позитивно вплинути на фінансові результати. Страхові компанії України поступово запроваджують хмарні технології, що допомагає захистити їхні бази даних. Послуги хмарних технологій надаються ІТ-компаніями переважно на платній основі. Таким чином, сьогоденні виклики розповідають про нові правила впровадження InsureTech на страховому ринку України для компаній, які прагнуть зберегти свою конкурентоспроможність та фінансову стійкість. Вітчизняним страховикам та перестраховикам слід розробити ініціативи, які дозволять їм бути більш гнучкими, надавати більше послуг клієнтам та усувати непотрібні витрати на управління страхуванням, починаючи з формування портфеля послуг та продовжуючи організаційними моделями та програмами маркетингу та продажу. Такі процеси, згідно з концепціями розвитку світової економіки, за промовчанням мають бути цифровими. Більш гнучкі операції та надійні цифрові можливості можуть допомогти страховикам усунути збитки у критичні моменти,

виправдавши очікування клієнтів щодо швидкості та персоналізації. В цілому ми вважаємо, що впровадження та поширення цифровізації істотно впливає на діяльність страхових компаній і сприяє глобальним стратегіям цифрової трансформації.

Ключові слова: страхова компанія, фінансові результати, цифровізація, InsureTech, страховий ринок, управління.

Summary. The purpose of the article is to define the main principles of the effectiveness of managing the financial activities of insurance companies. To begin with, we studied the main trends in the insurance market of Ukraine and determined the number of companies and their dynamics over the past few years. The main performance indicators of companies were also analyzed and it was investigated that the Coronavirus pandemic had a negative impact on their activities. As one of the ways to improve the financial performance of an insurance company, we have proposed the use of information technology in the provision of insurance services. It is information technologies that are the main driver, and their use in the activities of an insurance company can not only improve its image, but also positively affect financial results. Insurance companies in Ukraine are gradually implementing cloud technologies that help protect their databases. Cloud technologies are provided by IT companies mainly on a paid basis. Thus, today's challenges tell about the new rules for introducing InsureTech in the insurance market of Ukraine for companies seeking to maintain their competitiveness and financial stability. Domestic insurers and reinsurers should develop initiatives that allow them to be more flexible, provide more services to clients and eliminate unnecessary insurance management costs, from the formation of a portfolio of services to organizational models and marketing and sales programs. Such processes, according to the concepts of the development of the world economy, should be digital by default. More agile operations and robust digital capabilities can help

insurers address damage at critical times while meeting customer expectations for speed and personalization. In general, we believe that the introduction and spread of digitalization has a significant impact on the activities of insurance companies and contributes to global digital transformation strategies.

Key words: *insurance company, financial results, digitalization, InsureTech, insurance market, management.*

Постановка проблеми. Український страховий ринок знаходиться на відносно низькому рівні в порівнянні з європейськими, що відповідно впливає і на результат діяльності вітчизняних страхових компаній. Враховуючи шалений розвиток технологій, пропонуємо імплементувати досвід європейських компаній та більш глибоко дослідити вплив діджиталізації на страховий ринок. Саме технології являються тим драйвером, який не тільки полегшує діяльність, але й покращує фінансові результати компаній. Саме тому тема, пов'язана з визначенням основних шляхів підвищення ефективності управління фінансовою діяльністю страхових компаній України є актуальною для дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження теми управління фінансовою діяльністю компаній було вивчено багатьма вітчизняними та зарубіжними дослідниками, а саме: Бердар М. М. [3], Проскурович О.В. [4], Олексюк О.І. [5], Добровольська О.В. [6] та багатьма іншими вченими-дослідниками.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є огляд механізму валютного регулювання та його здійснення в Україні в умовах війни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для того, щоб отримати інформацію про управління фінансовою діяльністю страхових компаній, пропонуємо дослідити основні тенденції страхового ринку України (див. рис. 1).

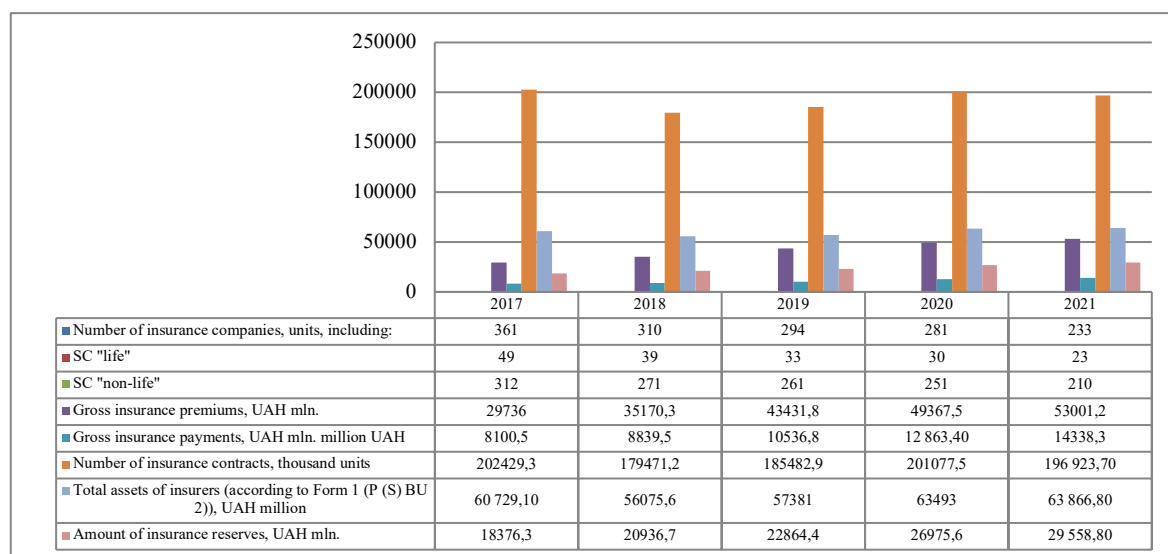

Рис. 1. Динаміка розвитку страхових компаній в Україні за 2017–2021 рр.

Джерело: [1]

Аналіз даних функціонування страхового ринку в Україні, наведених на рисунку 1 показує, що загальна кількість страхових компаній в Україні за період 2017–2021 років скоротилася з 361 до 233. Також спостерігається скорочення і за видами страхових компаній, зменшились як СК «life», так і СК «non-life». Така тенденція є причиною як регулюючої політики державних органів влади, які встановлюють вимоги до страхових компаній для їх надійності й захисту клієнтів, так і складною економічною ситуацією, яка склалася в Україні за останні роки.

Для аналізу попиту страхової галузі проаналізуємо найбільш популярні послуги серед українського населення станом на 2021 рік (див. рис. 2).

Отож з а підсумками 2021 року 44% страхових премій традиційно припало на автостраховання (ОСЦПВ, Зелена картка, КАСКО), які є найбільш популярними серед українців. Особові види страхування (ДМС, страхування від нещасних випадків, страхування життя) склали 31%. В підсумку ці групи страхування становили 75% від усіх загальних послуг.

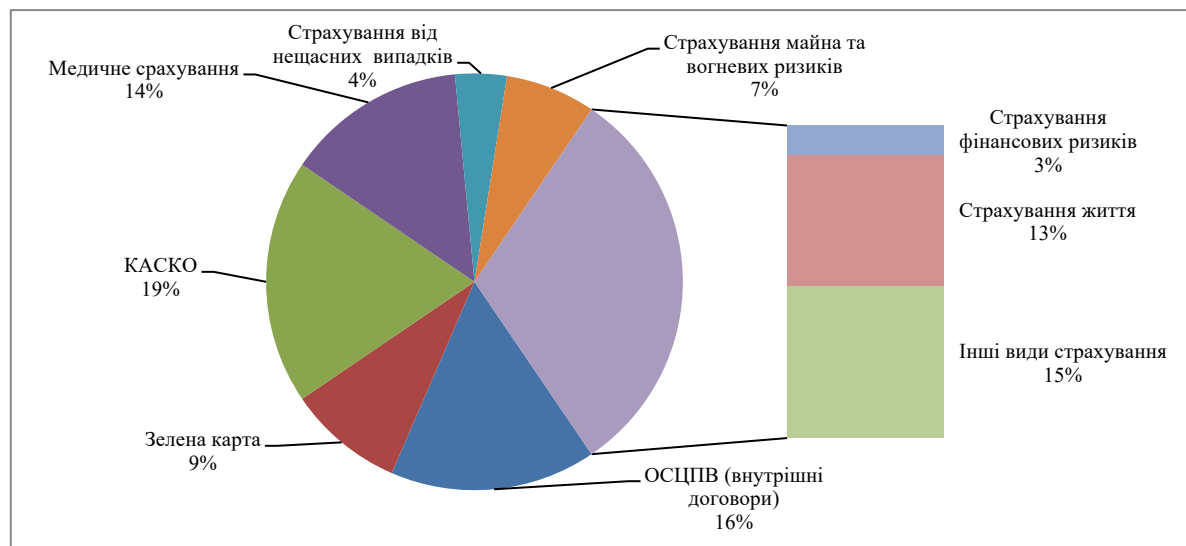

Рис. 2. Структура послуг страхування на ринку України станом на 2021 рік, %

Джерело: [1]

Наступним проведемо дослідження частки страхового ринку України у ВВП за період 2019-2021 рр. (рис. 3).

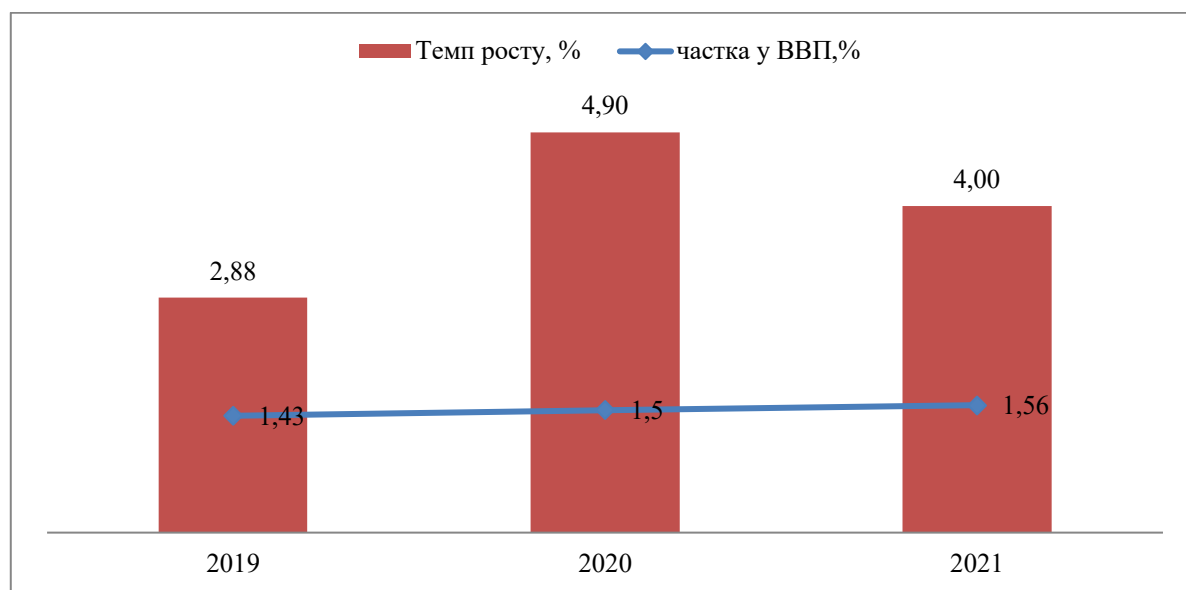

Рис. 3. Частка страхового ринку у ВВП України за період 2019-2021 рр., %

Джерело: [1]

Як ми бачимо з рисунку 3 частка страхового ринку у ВВП нашої країни з кожним роком зростає, що означає популяризацію страхових послуг та зростання попиту на них зі сторони населення та бізнесу. Наша

країна на правильному шляху в страховій сфері та досягнення рівня країн ЄС – це великий стимул для України.

В підсумковому аналізі страхового ринку України пропонуємо дослідити основні фінансові показники діяльності вітчизняних страхових компаній за останні два роки (рис. 4).

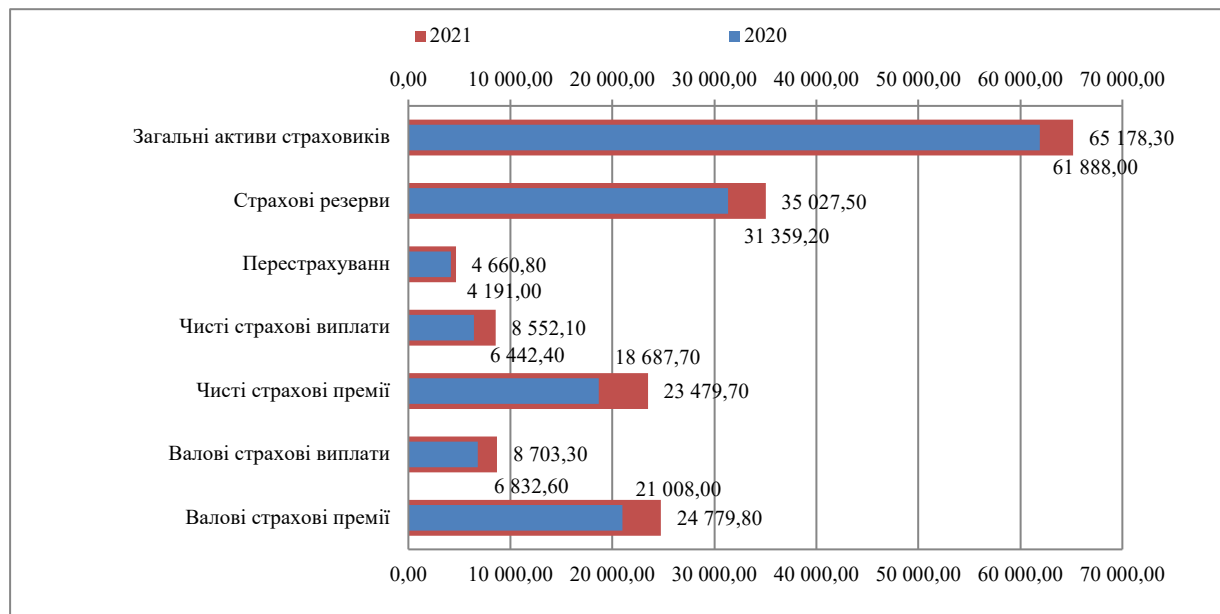

Рис. 4. Основні показники діяльності страхових компаній України за період 2020-2021 рр., млн. грн

Джерело: [1]

Як ми можемо побачити, загальні показники діяльності страхових компаній України в 2021 значно покращились, в основному через поживлення страхового ринку після Пандемії Коронавірусу та відновлення страхової активності.

В основному на фінансові результати страхових компаній впливають такі фактори як [3; 4]:

1. Вартість матеріалів і сировини для виготовлення продукції.
2. Збільшення середньої заробітної плати.
3. Високі адміністративні оплати на оплату праці адмін. персоналу.
4. Витрати на оновлення техніки та виробництва.
5. Протермінована дебіторська заборгованість.

Отож нам би хотілося від себе запропонувати наступні рекомендації до керівництва страхових компаній щодо управління фінансовою діяльністю [5; 6]:

1. Для підвищення ефективності обороту дебіторської заборгованості керівництву рекомендується встановити граничнодопустимі дати для сплати рахунків клієнтами та слідкувати за їх вчасною оплатою.

2. Для збільшення загальної оборотності активів та використання активів для збільшення продажів керівництву страхових компаній рекомендується скоротити дебіторську заборгованість у складі оборотних коштів.

3. Для збільшення норми прибутку керівництву рекомендується скоротити операційні витрати, оскільки їх скорочення підвищить прибуток від продажу і відповідно рентабельність.

На страховому ринку України є компанії та сервіси, які прагнуть зробити доступ до страхових послуг простішими, дешевшими та прозорішими зокрема за рахунок процесів цифровізації (рис. 5).

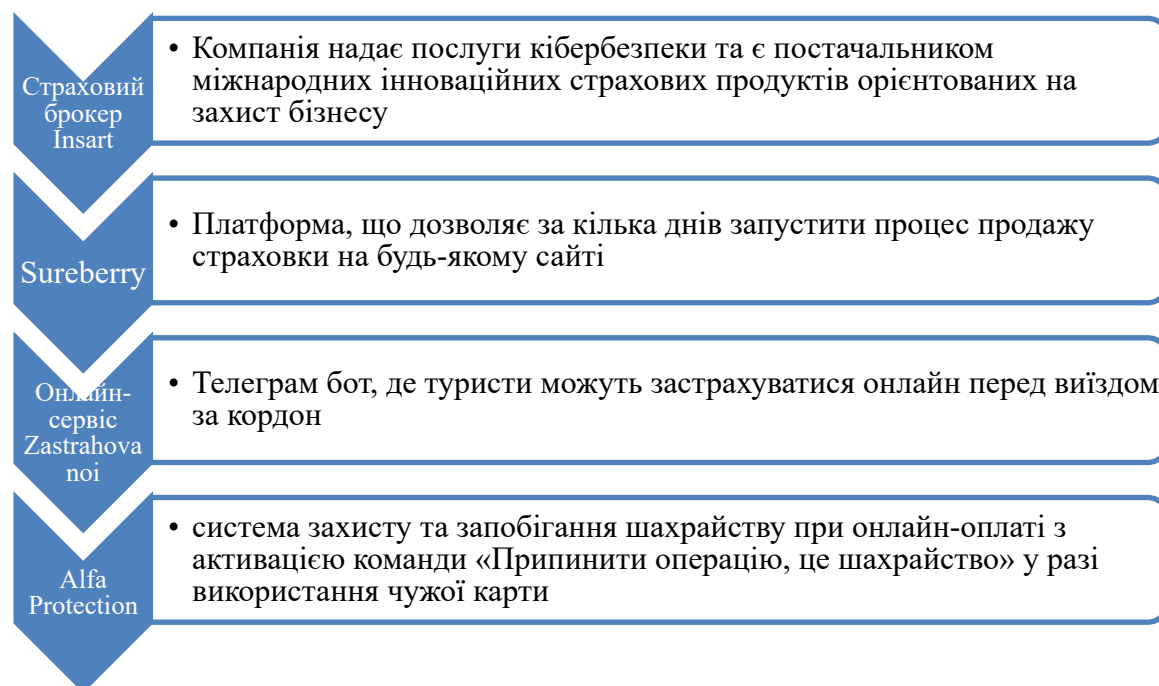

Рис. 5. Характеристика інноваційних сервісів страхових компаній в Україні

Джерело: [7]

Страхові компанії України поступово запроваджують хмарні технології, що допомагає захистити їхні бази даних. Послуги хмарних технологій надаються ІТ-компаніями переважно на платній основі. Наприклад, ПАТ «Страхова компанія «УНІКА» працює у хмарному середовищі De Novo [8].

Очікується, що до 2023 року UBI та страхова телематика матимуть понад 140 мільйонів передплатників у всьому світі та дохід до 700 мільярдів доларів за рахунок монетизації даних про автомобілі. Щоб знизити ризики, водіям можуть бути надіслані попередження про несправності та нагадування про технічне обслуговування. Ці дані також можуть бути продані заінтересованим сторонам, таким як виробники, постачальники запчастин та місцеві служби буксирування. Дані про погоду та GPS можуть бути інтегровані для попередження водіїв про небезпечні дорожні умови. Молоді водії можуть отримувати негайний зворотний зв'язок про свою поведінку за кермом, щоб допомогти їм навчитися безпечнішого водіння. Дані про транспортний засіб можуть бути надіслані виробникам для гарантії, якості деталей та безпеки. Процес розгляду претензій може бути пришвидшений за рахунок функцій датчиків та камер на транспортному засобі для виявлення вини водія. На страховому ринку України послуги телематики вже надають такі страхові компанії, як ПАТ «ІНГО Україна», Акціонерна страхова компанія – «Смарт КАСКО», АТ Страхова компанія ARX («АКСА Страхування») – «Розумне КАСКО».

Щоб реалізувати переваги цифрових страхових послуг, страховики повинні впровадити цифрову інфраструктуру та співпрацювати із ключовими діловими партнерами у цій галузі. В той же час пандемія COVID-19 посилила тиск на страховиків з метою надання нових інноваційних пропозицій та способів отримання прибутку за рахунок цифрової трансформації.

Маючи такий потенціал, процес оцифрування страхової галузі включав не тільки страхові компанії, а й автовиробників, експертів у галузі телематики та аналітиків даних. Наприклад, компанія Verisk представила Verisk Data Exchange TM, телематичну платформу для аналізу даних водіїв. Він надає готову для використання модель прогнозової аналітики. Такі виробники, як Ford та Honda, приєдналися до обміну даними з Verisk, щоб пропонувати клієнтам продукти UBI в рамках свого набору послуг. Volvo співпрацює з Geotab, спеціалістом з телематики комерційних автомобілів, щоб представити нове хмарне рішення для керування автопарком та водіями.

Досвід глобального інвестування в Insure-Tech є характерним для України (рис. 6). Незважаючи на економічну невизначеність, спричинену COVID-19, у 2020 році компанії InsurTech залучили найвищий рівень фінансування в історії - \$6,2 млрд, що на 3,16% більше, ніж у 2019 році. Загальний інвестований капітал збільшився на 38,4% (за показником CAGR) з 1,7 млрд у 2016 році до більш ніж 6,2 млрд доларів на кінець 2020 року. При цьому кількість контрактів у 2020 році збільшилась до 323, що на 18,8% більше, ніж у 2019 році.

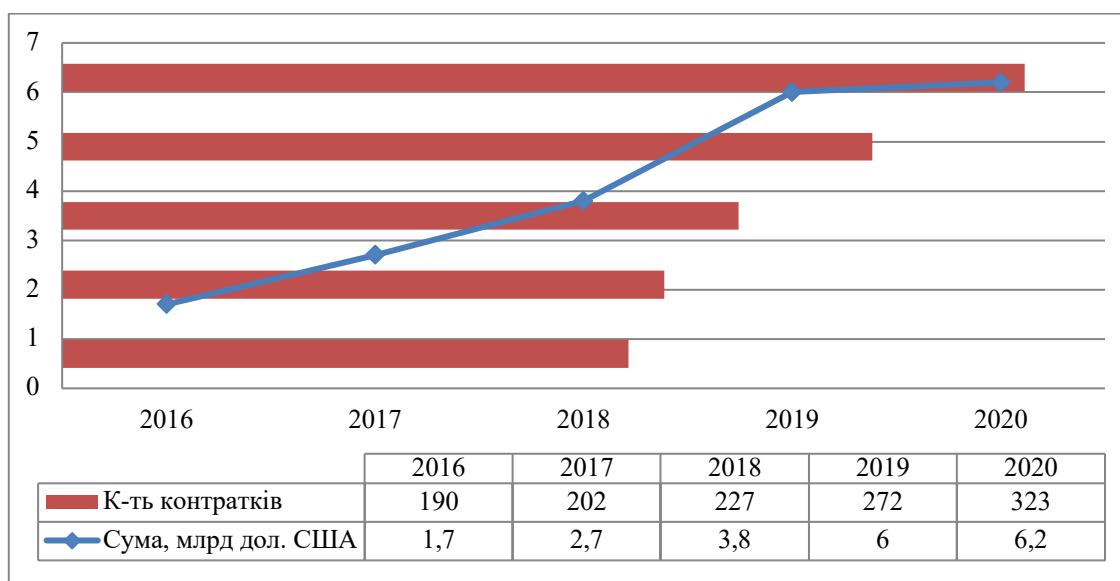

Рис. 6. Показники світових інвестицій в InsureTech у 2016–2020 рр.

Джерело: [9]

Варто зазначити, що зростання інвестицій в InsureTech було викликано підвищеним попитом на договори страхування on-demand, які пропонувалися страховими платформами в умовах пандемії та завдяки цифровому доступу допомагали купувати страхові послуги в умовах самоізоляції без необхідності вийти з дому. Ми вважаємо, що цей вид інновацій у цифровому страхуванні підходить для використання на страховому ринку України.

Висновки. Високий рівень застосування цифрових технологій у всіх сферах економіки передбачає підвищені ризики кіберзлочинності. Враховуючи вищевикладене, одним із принципів Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України є те, що цифровізація має супроводжуватись підвищенням довіри та безпеки. Інформаційна безпека, кібербезпека, захист персональних даних, недоторканність приватного життя та прав користувачів цифрових технологій, зміцнення та захист довіри у кіберпросторі є, зокрема, передумовами одночасного цифрового розвитку та належного запобігання, усунення та управління супутніми ризиками.

Література

1. Огляд страхового ринку України за I півріччя 2022 року. URL: <https://forinsurer.com/files/file00728.pdf> (дата звернення: 15.03.2023)
2. Статистика фінансового сектору. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial> (дата звернення: 15.03.2023)
3. Бердар М. М. Управління процесом формування і використання фінансових ресурсів підприємства [Текст]. Актуальні проблеми економіки. 2008. №5. С.133-138.

4. Проскурович О.В. Моделювання результативності діяльності підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2015. № 3(3). С. 213-217.
5. Олексюк О.І. Технологія оцінки результативності діяльності підприємства. Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія: Економічні науки. Черкаси : ЧДТУ, 2015. Вип. 22. Т. 2. С. 169-173.
6. Добровольська О.В. Резерви підвищення прибутковості підприємства в умовах ринку Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. 2015. Вип. 13. С. 194-197. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2015_13_45 (дата звернення: 16.03.2023)
7. Evergreen Insurance Bot. 2020. URL: <https://evergreens.com.ua/ua/box-products/insurance-bot.html> (дата звернення: 16.03.2023)
8. КО: ІТ для бізнесу: DeNovo допомогла страховій компанії UNICA перенести ІТ-процеси в хмару. 2013. URL: https://ko.com.ua/de_novo_pomogla_sk_unika_perevesti_it-processy_v_oblaka_81289 (дата звернення: 17.03.2023)
9. FinTech Global. Global InsurTech funding set a new record in 2020 led by large deals in the United States. (2021, a). URL: <https://member.fintech.global/2021/02/03/global-insurtech-funding-set-a-new-record-in-2020-led-by-large-deals-in-the-united-states> (дата звернення: 18.03.2023)

References

1. Ohliad strakhovoho rynku Ukrainy za I pivrichchia 2022 roku. URL: <https://forinsurer.com/files/file00728.pdf> (Accessed: 15.03.2023)
2. Statystyka finansovoho sektoru. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial> (Accessed: 15.03.2023)

3. Berdar M. M. Upravlinnia protsesom formuvannia i vykorystannia finansovykh resursiv pidpriemstva [Tekst]. Aktualni problemy ekonomiky. 2008. №5. S.133-138.
4. Proskurovych O.V. Modeliuvannia rezultatyvnosti diialnosti pidpriemstva. Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky. 2015. № 3(3). S. 213-217.
5. Oleksiuk O.I. Tekhnolohiia otsinky rezultatyvnosti diialnosti pidpriemstva. Zbirnyk naukovykh prats ChDTU. Seriia: Ekonomichni nauky. Cherkasy : ChDTU, 2015. Vyp. 22. T. 2. S. 169-173.
6. Dobrovolska O.V. Rezervy pidvyshchennia prybutkovosti pidpriemstva v umovakh rynku Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriia : Ekonomika i menedzhment. 2015. Vyp. 13. S. 194-197. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2015_13_45 (Accessed: 16.03.2023)
7. Evergreen Insurance Bot. 2020. URL: <https://evergreens.com.ua/ua/box-products/insurance-bot.html> (Accessed: 16.03.2023)
8. KO: IT dlia biznesu: DeNovo dopomohla strakhovii kompanii UNICA perenesty IT-protsesy v khmaru. 2013. URL: https://ko.com.ua/de_novo_pomogla_sk_unika_perevesti_it-processy_v_oblaka_81289 (Accessed: 17.03.2023)
9. FinTech Global. Global InsurTech funding set a new record in 2020 led by large deals in the United States. (2021, a). URL: <https://member.fintech.global/2021/02/03/global-insurtech-funding-set-a-new-record-in-2020-led-by-large-deals-in-the-united-states> (Accessed: 18.03.2023)